

Dámy a pánové, vážení přátelé,

zdravím Vás na tomto pietním shromáždění. Bylo to Boží slovo, které bylo oporou a povzbuzením popraveným vůdcům stavovského povstání. Dnes můžeme z Božího slova citovat a vztáhnout na svědky a mučedníky naší minulosti to, co je zapsáno v epištole Židům 13,7: **Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!**

To jsou slova, která je možné vztáhnout také na ty, kteří byli popraveni na místě, kde nyní stojíme. Když kat Mydlář dokončil strašnou exekuci na tomto místě, bylo Janu Amosi Komenskému 29 let. Komenský ve své knížce „Historie o těžkých protivenstvích církve české“ věnuje staroměstské popravě velkou pozornost. (Kniha vyšla nedávno v přeložení do češtiny 21. století). Komenský příslušnou kapitolu nazval slovy: „**Dvacet sedm slavných mučedníků**“. Dobře rozuměl této události. Jeho slova jsou svědectvím z první ruky. Zachycuje, jak manželky a děti odsouzených k smrti prosily za zmírnění krutého trestu. Nebyly vyslyšeny. Odsouzení byli vystaveni velkému tlaku, přemlouvání, aby opustili svou víru. Byl to velký nátlak ze strany jezuitů a kapucínů. Některým za opuštění vyznání bylo nabízeno zachování života. Ani jeden z odsouzených neodvolal a nezdal své přesvědčení. Poslední dny před popravou strávili v modlitbách, v písních a při slavení eucharistie - sv. večeře Páně.

Dnes bývá stavovské povstání často interpretováno pouze jako politické spiknutí. Neměli bychom zapomínat, že to byl především **zápas za zachování náboženské svobody**, která byla v té době garantována těžce vybojovaným tzv. Rudolfovým majestátem. Teprve když císař Ferdinand II., jeho úředníci a církevní moc začali tvrdě bránit náboženské svobodě a znásilňovali lidská svědomí, došlo ke zmíněnému stavovskému povstání. Byl to zápas za svobodné vyznávání Krista a svobodné konání křesťanských bohoslužeb.

Shromáždili jsme se k připomenutí mimořádné a zároveň tragické kapitoly českých dějin, která se stala před 403 lety a následovala po prohrané bitvě na Bílé Hoře. Elita této země, 27 významných a vzdělaných mužů českého království, výrazných křesťanů, bylo jako výraz pomsty habsburského císaře Ferdinanda, popraveno zde na tomto Staroměstském náměstí. Jejich krev, stejně tak jako např. krev lidí popravených v době nacismu a komunismu, je dnes výzvou, abychom bránili všem totalitám, které se objevily v našich dějinách. Jsme zde proto, abychom si připomínali odkaz těchto statečných lidí a navazovali na duchovní kořeny, kterými oni žili.

Pobělohorská doba přinesla mnoho utrpení, nejen těm, kteří šli na popraviště, ale také dalším tisícům pronásledovaných a vyhnaných z vlasti. Důsledky byly devastující pro občanský život i pro církve. Lidé evangelických vyznání, ať to byla Jednota bratrská, reformovaní či luteráni, byli podrobena hrůznému rekatolizačnímu útlaku. Buď museli odejít z vlasti, nebo vstoupit do ilegality. Morální devastace z tohoto útisku a znásilňování svědomí se v našem národě projevuje dodnes. Čerstvě byla zopakována ve 20. století v období nacismu a komunismu.

Dnes jako občané Evropské unie máme dosud prostor, kde platí svoboda víry a svědomí. To, co dnes považujeme za výsadu jak severoamerické, tak evropské

společnosti, mělo své dávné duchovní kořeny a těžce se rodilo. Myslím, že většina z nás si již dovede představit, že o tuto svobodu bychom mohli také během let přijít a že i dnes jsou ti, kteří by rádi Evropu nabarvili pouze na jednu barvu a všem říkali co mají a nemají dělat a čemu mají a nemají věřit. K tomu všemu přistupuje totalita, kterou dnes představuje, a dokonce krutou válkou šíří putinovské Rusko. Odkaz staroměstských mučedníků a milionů dalších mučedníků v nacistických a komunistických popravištích (včetně holocaustu – šesti milionů popravených židů), je zavazující, abychom bedlivě sledovali, kdo bude v naší zemi i v Evropě vládnout, jaké má cíle a jestli nechce opět znásilňovat lidská svědomí. Za svobodu vyznání je třeba se modlit a také za ni i bojovat a je-li třeba, tak i trpět.

Vracím se k textu z Božího slova v epištole Židům: **Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!** Proto jsme zde dnes, abychom měli na paměti i tyto staroměstské mučedníky a vždy se stavěli proti všem totalitám, ať přicházejí zleva či zprava.

Děkuji za pozornost. Ať vám všem Bůh žehná!

Pavel Černý, čestný předseda Kostnické jednoty – sdružení českých evangelíků,
21. 6. 2024